

32002F0629

2002 8 1

EUROPOS BENDRIJŲ OFICIALUSIS LEIDINYS

L 203/1

TARYBOS PAMATINIS SPRENDIMAS

2002 m. liepos 19 d.

dėl kovos su prekyba žmonėmis

(2002/629/TVR)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 29 straipsnį, 31 straipsnio e punktą ir 34 straipsnio 2 dalies b punktą,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ⁽¹⁾,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Tarybos ir Komisijos veiksmų planas kaip geriausiai įgyvendinti Amsterdamo sutarties nuostatas dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės ⁽³⁾, 1999 m. spalio 15-16 d. Tampere Europos Vadovų Taryba, 2000 m. birželio 19-20 d. Santa Marija da Feiros Europos Vadovų Taryba, kaip nurodyta pažangos įvertinimo ataskaitoje, ir Europos Parlamentas savo 2000 m. gegužės 19 d. Rezoliucijoje dėl Komisijos komunikato „Dėl tolesnių priemonių kovojant su prekyba moterimis“ nurodo teisinės priemonės kovai su prekyba žmonėmis, įskaitant bendrų apibrėžimų, nusikaltimo sudėties požymių ir sankcijų nustatymą, bei ragina jų imtis.
- (2) 1997 m. vasario 24 d. Tarybos bendrieji veiksmai 97/154/TVR dėl kovos su nelegalia prekyba žmonėmis ir seksualiniu vaikų išnaudojimu ⁽⁴⁾ turi būti vykdomas imantis tolesnių teisinių priemonių, siekiant suvienodinti skirtingas valstybių narių teisinės koncepcijas ir padėti plėtoti veiksmingą teisminę savitarpio pagalbą bei teisėsaugos organų bendradarbiavimą kovojant su prekyba žmonėmis.
- (3) Prekyba žmonėmis — tai sunkūs pagrindinių žmogaus laisvių ir žmogaus orumo pažeidimai, apimantys tokius negailestingus veiksmus kaip pažeidžiamų asmenų tvirkimas ir apgaudinėjimas, taip pat smurtas, grasinimai, išnaudojimas ir prievarta.

- (4) JT Protokolas dėl prekybos žmonėmis, ypač moterimis ir vaikais, prevencijos, sustabdymo bei baudimo už vertimąsi ja, papildantis JTO Konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą, atspindi ryžtingą žingsnį tarptautinio bendradarbiavimo šioje srityje link.

- (5) Vaikai yra labiau pažeidžiami, todėl jiems kyla didesnis pavojus tapti prekybos žmonėmis aukomis.

- (6) Svarbų tarptautinių organizacijų, o ypač Jungtinių Tautų, atliekamą darbą turi papildyti Europos Sąjungos darbas.

- (7) Reikalinga, jog su sunkiais prekybos žmonėmis nusikaltimais būtų kovojama ne tikta pavienėmis kiekvienos valstybės narės priemonėmis, bet ir sudarant visaapimančią (platų) veiksmų planą, kurio neatskiriamą dalį sudarytų visų valstybių narių bendrų baudžiamosios teisės pagrindinių elementų, tame tarpe ir veiksmingų, proporcingų ir atgrasančių sankcijų, apibrėžimai. Remiantis subsidarumo ir proporcingumo principais, šis pamatinis sprendimas apsiriboja minimaliomis priemonėmis šiems tikslams siekti Europos lygmenyje ir nenumato šiam tikslui pasiekti būtinų priemonių.

- (8) Už nusikaltimus turi būti nustatytos pakankamai griežtos sankcijos, kad prekyba žmonėmis atitiktų tokių dokumentų, jau priimtų siekiant kovoti su organizuotu nusikalstamumu, kaip 1998 m. gruodžio 3 d. Tarybos bendrieji veiksmai 98/699/TVR dėl pinigų plovimo, nusikaltimo priemonių ir nusikalstamu būdu įgytų pajamų suradimo, išsaldymo, arešto ir konfiskavimo ⁽⁵⁾ ir 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos bendrieji veiksmai 98/733/TVR, prilyginantys dalyvavimą nusikalstamoje organizacijoje Europos Sąjungos valstybėse narėse baudžiamajam nusikaltimui ⁽⁶⁾, taikymo sritį.

⁽¹⁾ OL C 62 E, 2001 2 27, p. 324.

⁽²⁾ OL C 35 E, 2002 2 28, p. 114.

⁽³⁾ OL C 19, 1999 1 23, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 63, 1997 3 4, p. 2.

⁽⁵⁾ OL L 333, 1988 12 9, p. 1. Bendrieji veiksmai su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais Pamatiniu sprendimu 2001/500/TVR (OL L 182, 2001 7 5, p. 1).

⁽⁶⁾ OL L 351, 1988 12 29, p. 1.

- (9) Šis pamatinis sprendimas turėtų padėti kovoti su prekyba žmonėmis ir atlikti jos prevenciją, papildydamas tokius šioje srityje priimtus dokumentus kaip 1996 m. lapkričio 29 d. Tarybos bendrieji veiksmai 96/700/TVR, parengiantys skatinimo ir mainų programą asmenims, atsakingiems už priemonės prieš prekybą žmonėmis ir vaikų seksualinį išnaudojimą (STOP) ⁽¹⁾, 1996 m. gruodžio 16 d. Tarybos bendrieji veiksmai 96/748/TVR, išplečiantys Europolo nar-kotikų tarnybos įgaliojimus ⁽²⁾, 2000 m. sausio 24 d. Euro-pos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 293/2000/EB, priiman-tis Bendrijos veiksmų programą (*Daphni* programa) (2000-2003 m.) dėl prevencinių priemonių kovojant su smurtu prieš vaikus, jaunimą ir moteris ⁽³⁾, 1998 m. birže-lio 29 d. Tarybos bendrieji veiksmai 98/428/TVR dėl Euro-pos teisminio tinklo sukūrimo ⁽⁴⁾, 1996 m. balandžio 22 d. Tarybos bendrieji veiksmai 96/277/TVR dėl keitimosi ryšių palaikymo teisėjais ir prokurorais siekiant gerinti Europos Sąjungos valstybių narių teisminį bendradarbiavimą ⁽⁵⁾ ir 1998 m. birželio 29 d. Tarybos bendrieji veiksmai 98/427/TVR dėl geros praktikos teikiant teisinę pagalbą baudžiamosiose bylose ⁽⁶⁾.
- (10) Tarybos bendrieji veiksmai 97/154/TVR turi būti atitinka-mai baigti taikyti tiek, kiek jie susiję su prekyba žmonėmis,

PRIĖMĖ ŠĮ PAMATINĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Nusikaltimai, susiję su prekyba žmonėmis jų darbo arba seksualinio išnaudojimo tikslais

1. Kiekviena valstybė narė imasi visų reikiamų priemonių užtik-rinti, kad būtų baudžiama už šias veikas:

asmens samdymą (verbavimą), pervežimą, perkėlimą (perdavimą), slėpimą, tolesnį jo priėmimą, įskaitant keitimąsi to asmens val-dymu (kontrole) arba valdymo (kontrolės) perleidimą, jei:

- a) naudojama arba grasinama panaudoti smurtą arba kitas prie-vartos formas, įskaitant pagrobimą, arba
- b) tai daroma apgaulės būdu arba sukčiaujant, arba
- c) piktnaudžiaujama turima valdžia arba pasinaudojama asmens bejėgiška padėtimi, kai jis neturi realios ir priimtinos gali-mybės, todėl gali tik pasiduoti piktnaudžiavimui, arba

- d) daromi arba gaunami mokėjimai ar lengvatos siekiant gauti kitą asmenį valdančio asmens sutikimą,

siekiant pasinaudoti to asmens darbu arba paslaugomis, įskaitant mažiausiai prievartinį darbą arba paslaugas, vergovę arba į ją panašią veiklą ar priverčiamąjį darbą arba

siekiant priversti kitus asmenis užsiimti prostitucija arba norint atlikti kitų formų seksualinį išnaudojimą, įskaitant pornografiją.

2. Prekybos žmonėmis aukos sutikimas su ketinamu arba fak-tišku išnaudojimu neturi reikšmės, jei yra bent viena iš 1 dalyje nurodytų sąlygų.

3. Jei straipsnio 1 dalyje minimas elgesys yra susijęs su vaiku, jis taip pat bus baudžiamas kaip prekyba žmonėmis, netgi nesant nei vienai iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų sąlygų.

4. Šiame pamatiniame sprendime terminas „vaikas“ — bet kuris jaunesnis negu 18 metų asmuo.

2 straipsnis

Kurstymas, bendrininkavimas ir pasikėsinimas

Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kurstymas bei bendrininkavimas padarant 1 straipsnyje minimą nusikaltimą, o taip pat pasikėsinimas jį padaryti būtų baudžiami.

3 straipsnis

Bausmės

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad už 1 ir 2 straipsniuose nurodytus nusikaltimus būtų baudžiama veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis bausmėmis, dėl kurių galima ekstradicija.

2. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 1 straipsnyje minimas nusikaltimas būtų baudžiamas laisvės atėmimu, kurio ilgiausias laikotarpis turi būti ne trumpesnis kaip aštuoneri metai, jei nusikaltimas padarytas bet kuriomis iš šių aplinkybių:

- a) nusikaltimu tyčia ar dėl neatsargumo buvo sukeltas pavojus aukos gyvybei;
- b) nusikaltimas padarytas prieš ypač pažeidžiamą auką. Auka kiekvienu atveju laikoma ypač pažeidžiama, jei ji nebuvo pasiekusi amžiaus, nustatyto nacionalinėje teisėje, laisvam sek-sualiniam apsisprendimui, o nusikaltimas padarytas siekiant priversti kitus asmenis užsiimti prostitucija arba juos kitaip seksualiai išnaudoti, įskaitant pornografiją;

⁽¹⁾ OL L 322, 1996 12 12, p. 7.

⁽²⁾ OL L 342, 1996 12 31, p. 4.

⁽³⁾ OL L 34, 2000 2 9, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 191, 1998 7 7, p. 4.

⁽⁵⁾ OL L 105, 1996 4 27, p. 1.

⁽⁶⁾ OL L 191, 1998 7 7, p. 1.

- c) nusikaltimas padarytas panaudojant sunkų smurtą arba sukėlė aukai ypač didelę žalą;
- d) nusikaltimas padarytas nusikalstamos organizacijos, kaip ji apibrėžiama Bendruosiuose veiksniuose 98/733/TVR, kur juose paminėtas baudmės dydis nėra svarbus.

4 straipsnis

Juridinių asmenų atsakomybė

1. Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 1 ir 2 straipsniuose nurodytus nusikaltimus, kuriuos jų naudai, veikdamas individualiai arba kaip juridinio asmens organo dalis, padarė bet kuris asmuo, einantis tame juridiniame asmenyje vadovaujančias pareigas, grindžiamas:

- a) įgaliojimu atstovauti juridiniam asmeniui arba
- b) įgaliojimu priimti sprendimus juridinio asmens vardu, arba
- c) juridinio asmens vidaus kontrolės įgaliojimu.

2. Be šio straipsnio 1 dalyje jau nurodytų atvejų kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių, siekdama užtikrinti, kad juridinis asmuo galėtų būti traukiamas atsakomybėn, jei dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyto asmens priežiūros ar kontrolės stokos jam pavaldus asmuo to juridinio asmens naudai galėjo padaryti 1 ir 2 straipsniuose nurodytus nusikaltimus.

3. Juridinio asmens atsakomybė pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis neatmeta galimybės vykdyti fizinių asmenų, kurie yra kokio nors iš 1 ir 2 straipsniuose nurodytų nusikaltimų vykdytojai, kurstytojai ar bendrininkai, baudžiamąjį persekiojimą.

4. Šiame pamatiniame sprendime terminas „juridinis asmuo“ — kiekvienas tokį statusą pagal galiojančią teisę turintis subjektas, išskyrus valstybes ar kitas valstybinės valdžios įgaliojimus vykdančias viešąsias įstaigas ir viešąsias tarptautines organizacijas.

5 straipsnis

Sankcijos juridiniams asmenims

Kiekviena valstybė narė imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 4 straipsnio prasme privalantis atsakyti juridinis asmuo galėtų būti baudžiamas veiksmingomis, proporcingomis ir atgrasančiomis sankcijomis, kurioms priklauso piniginės baudos pagal baudžiamąją arba kitokią teisę ir kitos sankcijos, tokios kaip:

- a) teisės gauti valstybines pašalpas ar valstybės paramą atėmimas arba
- b) laikinas ar nuolatinis teisės verstis komercine veikla atėmimas, arba
- c) teismo priežiūra, arba
- d) priverstinis likvidavimas teisiniu būdu, arba
- e) laikinas arba nuolatinis įstaigų, kuriomis buvo naudojamasi nusikaltimui padaryti, uždarymas.

6 straipsnis

Jurisdikcija ir baudžiamasis persekiojimas

1. Kiekviena valstybė narė imasi visų būtinų priemonių nustatyti 1 ir 2 straipsniuose nurodytiems nusikaltimams savo jurisdikciją tais atvejais, kai:

- a) visas nusikaltimas ar jo dalis padaroma jos teritorijoje arba
- b) nusikaltimą padaręs asmuo yra jos pilietis, arba
- c) nusikaltimas padarytas valstybės narės teritorijoje įsisteigusio juridinio asmens naudai.

2. Valstybė narė gali nuspręsti, kad šio straipsnio 1 dalies b ir c punktuose nustatytas jurisdikcijos taisyklės taikys tik kai kuriais atvejais arba tik tam tikromis aplinkybėmis, jei nusikaltimas padarytas ne jos teritorijoje.

3. Valstybės narės, kurios pagal savo teisę neišduoda savo piliečių užsienio valstybėms, imasi būtinų priemonių nustatyti savo jurisdikciją 1 ir 2 straipsniuose minimiems nusikaltimams ir tam tikrais atvejais pradėti baudžiamąjį persekiojimą, jei nusikaltimą padarė jų piliečiai ne jos teritorijoje.

4. Valstybės narės praneša atitinkamai Tarybos Generaliniam sekretoriui ir Komisijai apie sprendimą taikyti šio straipsnio 2 dalį, tam tikrais atvejais nurodydamos konkrečius atvejus ir aplinkybes, kai taikomas sprendimas.

7 straipsnis

Apsauga ir pagalba aukoms

1. Valstybės narės nustato, kad nusikaltimų, kuriems taikomas šis pamatinis sprendimas, tyrimas arba baudžiamasis persekiojimas už juos, bent tais atvejais, kai taikomas 6 straipsnio 1 dalies a punktas, nepriklauso nuo tokio nusikaltimo aukos pateikto paaiškinimo arba kaltinimo.

2. Vaikai, 1 straipsnyje minimų nusikalstamų veikų aukos, turi būti laikomi ypač pažeidžiamomis aukomis 2001 m. kovo 15 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2001/220/TVR dėl aukų padėties baudžiamosiose bylose ⁽¹⁾ 2 straipsnio 2 dalies, 8 straipsnio 4 dalies ir 14 straipsnio 1 dalies prasme.

3. Jei auka yra vaikas, kiekviena valstybė narė imasi priemonių užtikrinti tinkamą pagalbą jo šeimai. Kiekviena valstybė narė visų pirma, jei būtina ir įmanoma, nurodytoms šeimoms taiko Pamatinio sprendimo 2001/220/TVR 4 straipsnį.

8 straipsnis

Teritorinis taikymas

Šis pamatinis sprendimas taikomas Gibraltarui.

⁽¹⁾ OL L 82, 2001 3 22, p. 1.

9 straipsnis

Bendrijų veiksmų 97/154/TVR taikymas

Bendrieji veiksmai 97/154/TVR nustoja galioti tiek, kiek jie susiję su prekyba žmonėmis.

10 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, šiam pamatiniam sprendimui iki 2004 m. rugpjūčio 1 d. įgyvendinti.

2. Iki šio straipsnio 1 dalyje minimos datos valstybės narės perduoda Tarybos Generaliniam sekretoriatui ir Komisijai nuostatų, perkeliančių jų įsipareigojimus pagal šį pamatinį sprendimą į jų nacionalinę teisę, tekstus. Ne vėliau kaip iki 2005 m. rugpjūčio 1 d. Taryba, remdamasi pagal šią informaciją parengtu pranešimu

ir rašytiniu Komisijos pranešimu, patikrina, koku mastu valstybės narės ėmėsi priemonių, būtinų šiam pamatiniam sprendimui įgyvendinti.

11 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis pamatinis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo Oficialiajame leidinyje dieną.

Priimta Briuselyje, 2002 m. liepos 19 d.

Tarybos vardu

Pirmininkas

T. PEDERSEN